

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR,
AL COMITETULUI ȘCOLAR JUDEȚEAN ȘI
AL ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR
DIN JUDEȚUL SĂLAJ.

SUMAR:

O srisoare: *Gh. Tulbure.* — De ce nu trag copiii cu drag la școală? *Grațian Capătă.* — Cultul limbii ca mijloc al unității noastre naționale: *V. Bojan.* — Ideile și sentimentele de cari trebuie să fie însuflețit învățătorul de azi: *Ioan Rață.* — Conferință populară în Ip: *(Mg)* — Cronica. — Partea oficială. — Abonamente achitate.

Nº: 532

ZĂLAU, TIPOGRAFIA S. SERES.

D. S. D.

Biblioteca Universității

Cluj

Posta

Județ-Sălaj.

COMITETUL DE REDACȚIE :

REDACTOR :

NICOLAE NISTOR.

MEMBRI :

IOAN MANGO, GRAȚIAN CAPĂȚĂ,
SIMION OROS, EMIL POCOLA,
PETRU MODREANU.

COLABORATORI :

VICTOR BOȚAN, VALENTIN CÂMPIAN, GAVRIL CÂMPIAN, IOAN CIOBAN, IOAN CÔDREANU, IOAN GOZMAN, AUREL JEPUREAN, TEODOR ILEA, IOAN LUCA, DUMITRU MĂRGINEANU, IOAN MATEIU, GHEORGHE MATIEȘAN, GHEORGHE MODREANU, NICOLAE OȘIAN, ALEXANDRU POP (subrev.), GHEORGHE ȘIMON și POMPEIU ȚOLCA.

Revista apare în 1 și 15-a fiecărei luni, cu excepția lunilor de vară, pe 12—16 pagini.

Abonamentul pe 1 an pentru Corpul didactic 120 Lei, iar pentru Comitetele școlare și particulari 160 L.

Manuscrisele destinate pentru revistă se vor scrie cetăț și numai pe o față a hârtiei. Manuscrisele nu se înapoiază. Scrisori neplătite nu se primesc.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

ZĂLAU, BIROUL REVIZORATULUI ȘCOLAR.

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

O scrisoare.

Din partea Dlui *Gheorghe Tulbure*, primim următoarele cuvinte de apreciere și îmbărbătare; cărora le facem loc cu plăcere:

Domnule Revizor,

Primele numere din „Școala Noastră“ le-am primit și le-am citit cu mult interes. Apariția ei a fost pentru mine, vă mărturisesc, o surpriză, una din acele surprize plăcute de care nu prea avem parte în zilele noastre, când un adevărat potop de publicații netrebuice apar pe toate cărările, ca buruienile după ploaie.

Care va să zică, vați făcut o bisericuță. Eu văd în faptul acesta un act de conștiință și de curaj. Dacă revista aceasta a putut să apară în Zălau, mă face să cred, că ea răspunde unor trebuințe firești. Dacă acesta este impulsul din care a răsărit, dacă ea vine ca să umple *un gol*, care se simțea adânc în cercurile dascălimii sălăjene, atunci am toate motivele să mă bucur și să vă felicit. Corpul didactic din Sălaj se afirmă în cazul acesta, ca element treaz, conștient de rolul și tradițiile sale culturale. Pe urmă el constituie și o garanță morală, că revista are să trăiască, existența ei fiind o necesitate sufletească de ordin permanent.

*
*
*

Acestor prime impresii permiteți-mi totuși să le adaug două cuvinte. Mai bine zis un sfat prietenesc, care socot că trebuie spus cu acest prilej. Vi-l spun cu cuget onest și din propria experiență, pentru că, după cum știți, când eram revizorul școlar al Bihorului am redactat și eu — împreună cu colaboratorii mei — o revistă de felul acesta: „Școala Nouă“.

Nu zic, că n'ați pornit pe un drum bun. Revista se prezintă în condițiile cele mai mulțumitoare. Tot ce se cere la o revistă este înainte de toate idea călăuzitoare. Să-și aibă programul precizat, carei-i împrumută *fizionomia și caracterul ei special*.

Revistele acestea dela țară, care se adresează unui anumit cerc restrâns de cititori, trebuie să-și aibă *rostul lor a parte*, care să le justifice existența.

Renunțați deci din capul locului la pretenția de a fi un organ prin escelință pedagogic, cu rosturi mai înalte de analiză și orientare științifică.

Sarcina aceasta să rămână în grija altor publicații mai mari.

În loc să plutească în ceața unor teorii anoste și indigeste, cari încurcă mințile, faceți mai bine ca revista să-și împlânte rădăcinile! cât mai adânc în pământul și sufletul aceluia colț de țară.

Hrăniți-vă din izvoarele proprii, numai să fie apa curată. Sbuciumați-vă pentru credințele dv., cheltuiți-vă nervii pentru idealurile, pe cari le urmăriți cu gânduri bune. Faceți din „Școala Noastră“ o vatră de lumină pentru casa din deacolo! O vatră, la care dascălul satului să împrumute lumină și căldură pentru apostolatul, pe care trebuie să și-l desfășoare în mijlocul atâtor mizerii și nevoi mărunte.

Dascălii nostri sunt oameni săraci. Nu prea au parole de prisos pentru o carte sau o revistă pedagogică de specialitate.

Pentru cei mai mulți „Școala Noastră“, sunt sigur, că are să fie aproape singura lectură, singurele pagini, care acolo, în aspra și ucigătoare singurătate a satului, le mai înviorează sufletul, le mai lărgeste orizontul intelectual și le mai împrumută avânt la muncă.

Revista va fi astfel *un dascăl pentru dascălii din Sălaj*. Un dascăl modest și cinstit. Nimic mai mult. Și o să vedeți, că aceasta este foarte mult.

*
**

Noi, oamenii școalei de astăzi, avem o misiune specială. Noi suntem *cea dintâi generație* de educatori, chemați să punem temelile școalei naționale românești, așa eum o cere sufletul și rolul cultural al neamului strâns și contopit în hotarele sale firești.

Revista dv. poate să fie o mică arenă, unde să-și dea întâlnire toți cei deprinși să cugete, să se agite și să caute soluții pentru mulțimea problemelor din viața școalei, care ne preocupă astăzi pe toți, orice rol am avea în ierarchia învățământului. Să nu fie nici o chestiune de actualitate, privitoare la viața școlară, în care dascălimea din Sălaj să nu-și spună cuvântul.

Consacrați apoi câteva pagini *trecutului*, care e totdeauna frumos și bogat în îndemnari. Reminiscințe din viața culturală a Sălajului, crâmpie de amintiri despre dascălii harnici, astăzi răposați, cari au luptat și au suferit sub regimul trecut, pățanii și experiențe, cari aruncă o dâră de lumină asupra fizionomiei sufletești a oamenilor, sunt tot atâtea pagini de mare preț pentru posteritate.

Toate acestea le spun nu pentru că nu le-ați ști, ci pentru că aș dori să nu le scăpați din vedere și pentru că ele sunt proprii să împrumute revistei tocmai rostul special și nota locală, de care vorbeam la început.

În chipul acesta veți aduce o *reală contribuție la îndreptarea sufletească a dascălimii de astăzi și la istoricul școlii primare din zilele noastre*, atât de mari, atât de sbuciumate și atât de pline cu decepții și nemulțumiri.

Aceasta ar fi, după părerea mea, idea călăuzitoare. Acestei lozinci mi-am închinat și eu rândurile.

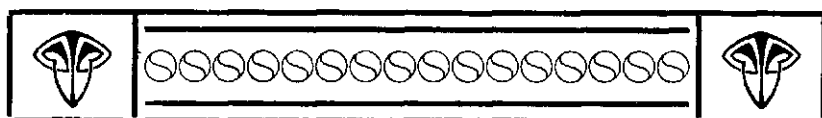
Faptul, că în Sălaj s'a aprins o nouă făclie, făclia dascălilor noștri, constituie un eveniment cultural. Toți sunt datori să-i dea din untdelemnul minții și al inimii lor, pentru ca ea să ardă neîncetat.

Numai atâta valorăm în viață cât am risipit pentru alții din avântul și darul, care rodește în noi pe urma tovarășiei cu permanentele năzuinți ale neamului.*

Viață lungă pentru „Școala Noastră” și spor la muncă pentru acei, cari i-au dat viață!

Gh. Tulbure,
inspector școlar.

De ce nu trag copiii cu drag la școală?

Mulți școlari se gândesc cu groază la școală. Micuții de 4—5 ani plâng să-i lase părinții cu frații lor, iar când ajung vârsta obligativității școlare și gustă din viața de școlar, nu mai vor să meargă acolo unde mainainte se doreau atât de mult.

Iată niște fenomene, pe cari dacă nu le întâlnim ca în amintirea bătrânilor cari povestesc despre unul, altul sau despre sine, că de groaza nuelii, în loc să meargă la școală unde porneau deacasă, își ascundeau cărțile sub strașina unui gard și hoinăreau pe ghiață, pe la sanie, pe la prieteni, pe câmp și când ceialalți mergeau acasă își luau și ei uneltele de școală dragi ca sarea în ochi și se trăgeau la vatra părintească, le putem observa adesea manifestate sub forma desamăgirii și a groazei față de școală. Și oarecari să fie cauzele? Dacă urmărim cu băgare de seamă viața copilului de dinainte de vârsta școlară și pe cea din școală, nu e greu s'o aflăm.

Până a nu suna ceasul mergerii la școală, copilul trăiește un crâmpeniu de viață după pofta inimii sale. Din vârsta cea mai fragedă, scăpat din cătușile scutecelor, se mișcă, își întoarce și ridică capul, dă din mâni și din picioare, își prinde mână și picior și le duce la greră, prinde și frământă ce poate cuprinde, gângurește și strigă. După ce începe a sta copăcel, a face pași pe lângă vatră și a umbla, aleargă de zeci de ori dup'olaltă dela un scaun la celalalt, dela vatră la masă și îndărăt. Un perpetu mobile viu e copilul în timpul acesta. Apoi o muncă de sisyph depune el cu cea mai mare ardoare și plăcere, repetând de zeci și sute de ori pe zi mișcări cari pentru noi adulții ar fi o monotonie chinuitoare. Îmbracă și desbracă păpușa. Clădește și

strică grajdul de coceni. Așază petricele în rând ca soldații, apoi le imprăștie și iar le așază. Sare necontemit când într'un picior când într'altul. Aleargă călare pe băț. La vătrarul, bate toaca, trage clopotele și cântă aliluia. Mai apoi se cere să mergă cu corul. Cere biciul și mână boii. Afară la câmp, se uită cum încarcă tatăl său carul, cum îl greblează, cum îl leagă și întreabă de ce-l greblează, de ce-l leagă? Nu se mai îndestulește cu grajdul de coceni, ci se duce la grajd și dă fân la boi, vaci, vițai ori cai. Privește cum mănâncă vitele și întreabă că de ce mestecă vaca când rumeșă? Fetița ajută mamei sale în grădină la plivit și întreabă că de ce smulge buruenile? Se uită cum fierbe mama sa mâncarea și întreabă că ce sunt acei albi ce ies din oala ce clocotește? Privește la mama sa cum coase și cere pânză, ac și ață și s'apucă de lucru.

Din aceasta viață plină de mișcare, fericire, interes și de acțiune, atât de naturală și de prielnică dezvoltării fizice și psihice, un sunet strident de clopot îl smulge violent pe copil și-l închide între patru pereți, îl aruncă într'un mediu străin ochilor, vieții și firii lui. El, copilul, mobilitatea înrupată care până acum cră veșnic neastâmpărat și gustă fericirea liberii mișcări, deodată e silit să stea țepăn, nemișcat, cu mâinile pe bancă, încrucișate la piept sau la spate și să asculte ore dearându-l. Să ne închipuim tortura lui! Noroc, că noutatea locului și a lucrurilor îl preocupă zilele prime și momentele de fericire gustate cu ocaziunea alergărilor din pauză îl fac să uite suferința orelor de tortură chinuitoare din bănci. De n'ar fi aceste, din primele zile nu ar mai voi să vină nici unul la școală. Constrâns de împrejurări se împacă încetul pe încetul și se obișnuiește cu șederea țepănană. Aceasta este însă în detrimentul dezvoltării lui fizice. El, copilul, care până a nu intra în școală privea, întreba, pune mâna pe lucruri, le întorcea, le suceă, le răsturnă și se jucă cu ele, acum e silit să asculte vorbe neînțelese, să privească, să enumere ceea ce nu vede și să răspundă, când e întrebat, ceea ce nu pricepe. Bețigașele, petricelele, linioarele, ființe vii, active pentru el, nu-i lăsat să le privească ca atari, ci e silit să le considere ca cantități și forme moarte necuprinse de mintea lui. E pus să observe mijloace de intuiții artificiale și când s'ar găsi cu ușurință vii naturale. Cu aceste mijloace nu i-e permis să umple ci numai să le privească. Mai mult, acolo unde el vede acțiune, i-se cere să disece, să analizeze, să con-

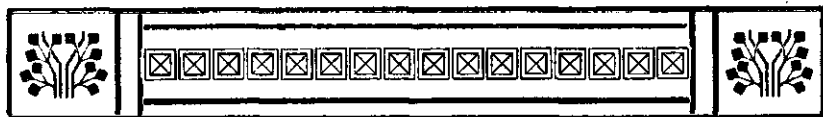
state părți și să le descrie, când el observă numai întreg și acțiune. În loc de povestiri pline de viață, ușor de cuprins cu mintea lui, atât de dragi copilului, i-se enareză fapte ce nu e în stare să le priceapă împănate cu calitative ca: evlavios, cucernic, religios, pașnic, înțelept, iscusit, viteaz, rășboinic, crud, vașnic, cari cad ca o răpăială pe acoperis, așa că bietul copil rămâne numai cu senzația anditivă de-o clipă. În loc să fie pus să-și încerce puterile, să observe, să experimenteze, să judece, să combineze, să se intereseze și să se bucure, e pus să memorizeze definiții și reguli din carte pe cari trebuie să le sufle pe nerăsuflate.

Aceste sunt în linii mari, generale cauzele decepției amare dela întrarea copilului în școală și ale groazei lui față de ea. Pentru aceste nu trag copii cu drag la școală.

Dar nu numai desamăgirea și groaza față de școală sunt urmările rele ale tratamentului nepotrivit cu firea copilului din școală. Copilul din mobil, vioiu, comunicativ, plin de interes și sincer ce e înainte de a trece pragul școlii, prin tratamentul nefiresc și viața din școală devine indiferent față de munca școlară, neactiv și nesincer. Din obișnuință stă nemișcat, făcându-ți impresia că ascultă și înțelege și când îi împărtășești cunoștințe neînțelese, dar mintea lui colindă pe la lucrurile-i dragi. Chiar și când se forțează să te urmărească, neînțelegând ceace spui, mintea lui oboșește îngrabă și se îndreaptă în altă parte la jucării și jocuri, la oi, miei și prieteni pe cari le desmiardă și cu cari se joacă în imaginație. Timpul petrecut nemișcat cu mintea într'altă parte este un timp pierdut pentru cultivarea și desvoltarea sufletului copilului. Ba petrecând și eri și azi și mâne cu gândul intraiurea la jocuri și jucării, rămâne tot la imaginație și joc necălăuzit, fără a adăuga ceva nou, fără a și îmbogăți cu ceva cunoștințele, fără a-și desvolta sufletul. Mai mult prefăcându-i-se în a două natură aceasta stare devine un visător, un orb cu ochi, un viu mort.

Grațian Capătă.

Cultul limbii ca mijloc al unității noastre naționale.

Un popor își are baza existenței sale, a viitorului său în limba sa.

Limba, graiul viu este organul, mijlocul, prin care se manifestează în afară sufletul omului cu toate gândurile și sentimentele sale. Fără graiul viu, noi oamenii, nu ne-am putea înțelege, nu ne-am cunoaște unul pe altul, am trăi izolați, fără să știe unul ce cugetă, ce simte, ce vrea celalalt.

Prin faptul însă, că noi ne putem exprima în forma articulată, cugetele și sentimentele noastre, zic prin faptul acesta deaproapele nu numai înțelege sufletul nostru, cugetele și sentimentele noastre, dar totodată se produce în mintea și inima lui un fel de cernere, o selecționare; el alege din cugetele noastre cea ce și pentru sufletul lui este potrivit cea-ce și lui îi place, îl delectează! Astfel observăm, că o parte din sufletul nostru a trecut în posesiunea deaproapelui, avem ambii același mod de cugetare, aceleași sentimente, este o unitate sufletească între noi.

Vedem deci, că cu ajutorul limbei se poate produce o unitate sufletească, o unitate a cugetelor și sentimentelor noastre.

Să cercetăm, oare intru cât limba poate să fie mijloc pentru susținerea unității naționale.

Ce este unitatea națională? Ce este naționalismul? Este un complex de sentimente, cari leagă pe oameni de aceleași sentimente etnice, pe acei oameni, cari au conștiință, cumcă ei aparțin aceleași unități etnice, aceleași unități de popor!

Unitatea națională este emblema, la care privesc milioane de suflete, cari știu că sunt un neam, un popor. Știu, că același

cuget, acelaş sentiment, acelaş suflet. Toţi simţesc, că sunt de un sânge şi de-o lege şi voiesc, să-şi ridice neamul lor mai presus de alte neamuri; acceptează o întrecere cu alte neamuri. Dar prin aceasta întrecere contribuie străduindu-se fiecare neam la înălţarea, la emanciparea omenirii, căci fiecare popor să întrecă pe celalalt, prin aceasta toate popoarele se ridică; iar când toate popoarele se ridică, se desvoltă, înaintează însaşi omenimea.

Insă un popor numai atunci are puterea ca să-şi manifesteze cu tărie — accentuex *cu tărie* — râvna spre mai bine, spre mai sublim, mai ideal, când este unitar.

Oare care poate să fie cel mai potrivit mijloc pentru ajungerea acestei unităţi decât însaş limba, căci precum am zis la început, limba nu este altceva, decât cel mai minunat şi mai potrivit organ, prin care noi comunicăm cu deaproapele nostru cugetele şi sentimentele noastre, însă nu numai le comunicăm, ci facem, ca deaproapele nostru să accepteze, să primiască, ba chiar să-şi însuşiască acele cugete, gândiri şi sentimente de ale noastre, pe cari le găseşte potrivite sufletului său, va să zică se produce o unitate între sufletele noastre şi cu cât la mai mulţi comunicăm noi sentimentele noastre, şi cu cât mai mulţi primesc aceste sentimente, cu atât mai mare va fi unitatea sufletească între indivizi.

Iar acum să trecem la partea a doua. Să examinăm: oare limba noastră românească ce rol a avut intru perpetuarea şi conservarea unităţii noastre naţionale?

Să ne închipuim pe vremea stăpânirii ungureşti. Să privim azi, din departare, ce îănteau unгурii, cum voiau să-şi ajungă scopul lor, statul unitar maghiar, unde toţi cetăţenii era să cunoască limba statului ungar. Au început cu administraţia, au introdus pretutindenea în administraţie limba maghiară, ca limbă oficială; apoi au urmat şcolile, în cari voiau unгурii ca noi nici cele mai simple noţiuni să nu-le cunoaştem. Se iau un exemplu: cei mai mulţi dintre noi când voim să întrebuiţăm tabla înmulţirii nu zicem sau cel mai puţin nu cugetăm așa: de şapte ori opt sunt cincizeci şi şase ci hétszer nyolc ötvenhat. Repet, nici cele mai simple acţiuni mentale nu ne lăsau să le zicem în limba românească ci în cea unгурască.

Oare de ce?

Apoi voiau să scoată limba românească și din biserică. Au ridicat episcopia de Hajdudorog, în care au încorporat multe comune curat românești. Cu vremea nici lui Dzeu nu ne-am fi putut ruga în limba mamei noastre.

Toate aceste le făceau ei (ungurii) din cauza, că erau convingși despre rolul neînchipuit de mare și fără seamăn, cel avea limba românească în susținerea unității sufletești naționale a poporului nostru românesc.

Și mai aveau un scop ei (ungurii) și anume este lucru știut, că fiecare cuvânt este purtătorul unui sentiment, căci este îmbrăcat în haina sentimentului pe care l' exprimă.

Ungurii, când ne sileau să ștergem din dicționarul nostru cuvintele dulcii limbi românești, voiau ca și sentimentele, cari se legau de acele cuvinte, să le nimicească din sufletele și inimile noastre; iar în locul lor să vie alte sentimente, streine de cele românești, cu cuvintele, cu limba ungurească, pe care ne-au impus-o.

Voiau ungurii să uităm, că acel Gheorghe Lazar, care a fost cel dintâi dascăl român dincolo de Carpați, nu s'a născut în Avrig, nu a fost și al nostru al Ardelenilor; voiau să nu știm, că Eliade, Cârlova, Alexandrescu, Negruzzi, Alexandri, Eminescu, Coșbuc, Caragiale și câți mai câți luceferi ai literaturii române au scris, și au simțit și pentru Ardeleni. În scrisul acestora resuna totdeauna accentul unității noastre naționale.

Voiau ungurii să șteargă din memorie, că Mihaiu Viteazul a luptat pentru un mare ideal, care abia acum 5 ani s'a înfăptuit; se nizuiau ungurii să nu ne aducem aminte ca Ștefan cel Mare și Sfânt și Mircea și Alexandru cel Bun și Bătrân și toți voevozii trecutului nostru falnic au scris cu slove de aur numele neamului românesc în istoria vremurilor trecute.

Unitatea limbii este precursorul unității politice; unitatea limbii înseamnă unitatea de sentimente și gândiri, înseamnă un dor, acelaș dor de a se vedea aproape unul de altul nu numai sufletește, ci și în privință etnică; să formeze un popor o țară; unitatea limbii este farul care luminează și a lumina peste stavilele Carpaților.

Aceiaș limbă, care o vorbeau frații din vechiul Regat, Basarabia și Bucovina ne indulgia și inima noastră, a Ardelenilor și Bănățenilor și a făcut ca să ne gândim și să înfăptuim România Mare de azi.

Deci limba românească care a fost și este singurul mijloc de conservare națională și singură cale spre înfăptuirea idealului național, aceasta limbă românească trebuie să o cunoaștem temeinic, să o studiem să ne ocupăm cu ea, căci limba noastră, a teritoriilor alipite la Patria Mamă este pocită, este întrețesută de cuvinte streine; mare parte ungurești, nemțești și rusești.

Când graiul nostru va fi asemenea graiului muntenesc, atunci vom fi mai puternici și statul român va sta puternic. Însă când rostim cuvântul limbă înțelegem gramatica limbei noastre adecă curățirea limbei de elemente, cuvinte streine și înlocuirea lor cu altele neoaș românești; întrebuintarea corectă a timpurilor etc.

Limba înseamnă și literatura românească, complexul tuturor produselor sufletului poporului românesc. Literatura este comoara tuturor frumșeiilor sufletești ale unui popor, comoară, foc sacru, la care se încălzește orice inimă română și cunoscând valoarea ei fără seamăn, o știe aprecia și știe aprecia și poporul, a cărui literatură a cunoaște.

Dacă în trecut ne strigau vrămașii neamului nostru :

„Fie-a voastră 'ntreaga țara

Și de cereți vă mai dăm

Numai dați-ne voi graiul Neamului”

și atunci ne-am păstrat neatins graiul neamului, azi, când s'a 'nfăptuit România noastră Mare și bogată să strigăm cu mândrie românească :

„Graiul neamului strămoșii

Nu' l'au dat și nici nepoții

Nu'l vor da!?”

Șimleul-Silvaniei.

V. Bojan,
director școlar.

Ideile și sentimentele de cari trebuie să fie insuflăit învățătorul de azi.

România Mare de azi este opera tuturor eroilor Neamului care și-au jertfit totul atât pe câmpul de război, cât și pe teren cultural. În primul rând acest mare eveniment se datorește acelorora, cari și-au jertfit chiar viața și după aceea apostolilor cari au pregătit atât de bine terenul, sădind în sufletul poporului român cea mai sfântă floare, dragostea de Neam și Țară.

Învățătorul în trecut, unul dintre cei mai buni cunoscători al sufletului poporului, și-a dat foarte bine socoteala de timpul în care trăește și potrivit acestuia și-a îndreptat munca sa radiatoare de lumină, în direcția în care întunecul era mai mare și era absolut necesară împrăștierea acestui întunec. Înaintea războiului mondial ținta învățătorului era visul moștenit dela strămoși.

În școlile din trecut, pe lângă cunoștințele materiale se puna mare preț pe educația sentimentului național și ținta tuturor era întregirea Neamului.

Astăzi, după ce visul strămoșilor de veacuri s'a împlinit, învățătorul trebuie să mai fie insuflăit și de alte idei și sentimente, de care poate cei din trecut nu simțeau așa mare nevoie.

În urma războiului mondial, la toate popoarele nu numai la noi, s'a întins o plagă dăunătoare atât neamurilor cât și indivizilor aparte și sta par' că față în față cu vechea concepție de viață morală bazată pe principiile creștinismului, voind să o distrugă. Aceasta este imoralitatea bazată pe egoism.

Învățătorul este singurul care ar putea să îndrepteze acest rău, sădind în sufletul micuților vlastari sentimentele morale care trebuie să învingă cândva pe celea opuse.

Sărmane învățător! Mare și grea este opera ta în direcția aceasta, mai cu seama astăzi, când aproape nimenea nu se mai interesează decât de afacerile sale pur personale.

Mai mult ca oricând, învățătorul de astăzi trebuie să fie bine pregătit atât în cea ce privește cultura cât și sentimentele morale superioare, căci numai ceace are el va putea împărtăși și altora.

Materialismul de astăzi a pus stăpânire aproape peste toată lumea învăluind-o într'un întunec din care cu greu va putea eși, uitându-și că în aceasta viață pentru două scopuri are să lucreze — contribuția la progresul cultural al lui și al Neamului și pregătirea pentru viața viitoare.

Dacă cea mai mare parte dintre oameni a uitat aceste scopuri atât de sublime, învățătorul însă pe acestea trebuie să le ia astăzi și în aceasta direcție să lucreze până va ajunge la scopul dorit în dauna materialistilor. Materialismul însă este o cursă în care ușor poate să cadă și învățătorul. Contra acestei curse cea mai bună armă de care se poate folosi învățătorul e cea de a se feri în primul rând de politica militantă, căci dacă momentan îi va da mijloace materiale și poziții mai înalte, acestea sunt în defavoarea atât a moralei, cât și a personalității lui.

Politica învățătorului la nici un caz nu trebuie să fie mai mult decât o singura zi din an, însă atunci se cere ca să-și dea bine socoteala, ca cea ce face să fie spre binele tuturor.

Politica de toate zilele a învățătorului trebuie să fie școala, căci numai din școala pleacă tot ce e nobil, frumos și moral, pentru a distruge sentimentele inferioare de cari este stăpânit spiritul din timpurile de azi.

Așa dar învățătorul trebuie să fie icoana fidelă a tot ceace el voește să facă din alții. O altă chestiune din punctul de vedere cultural e, ca învățătorul de azi să cunoască, că după întregirea Neamului, școalele noastre sunt față în față cu școalele minoritare și că unele din acestea — cum sunt celea ungurești — sunt adevărate focare de șovinism. și aproape în tot momentul suntem priviți ca inferiori în cultură.

Față cu aceasta învățătorul român de sigur că are foarte mult lucru, iar mijloace mai puține, dar va putea fi superior, dacă munca lui va fi făcută cu dragoste pentru progresul în cultură al Neamului din care face parte.

Așadar idealul învățătorului de astăzi trebuie să fie bazat pe sentimente superioare morale, pentru a înfrânge răul ce predomină din cauza materialismului de astăzi.

Prin aceasta el contribuie la progresul cultural al Neamului în ciuda răuvoitorilor.

Răsplată pentru munca ce o depune el, de sigur că nu primește așa cum s'ar cuveni, dar să-și aducă aminte că învățătorul mai poartă și numele de apostol al Neamului, iar apostolii Mântuitorului nu au primit nici un fel de răsplată pământească, ci din contra, au fost martirizați.

Prin munca pe care învățătorul o depune pentru a ridica pe alții, ajungem la rezultat dublu: în primul rând are influență binefăcătoare asupra celor educați, iar în al doilea, are influență chiar asupra lui, căci îl ridică sufletește spre Acela ce i-a dat sufletul.

Deviza învățătorului trebuie să fie în totdeauna aceasta:

„Talpa țării biata gloată,
Ridicând-o din noroi,
Ridica-vom țara toată,
Ridica-ne-vom pe noi.”

Ioan Rață,

candidat de învățător.

Conferință poporală în Ip.*)

Cercul cultural Ip la 11 Maiu a. c. a ținut în Ip o ședință culturală bine succasă, cu un program bogat. Au luat parte toți învățătorii aparținători acestui cerc cultural, oaspeți și mult popor: români și unguri. Sala de învățământ și curtea erau fixate de ascultători.

Președintele cercului, *Dl Ioan Zdritea*, învățător în *Porți*, deschide ședința prin o vorbire frumoasă, în care arată scopul și însemnătatea cercurilor culturale. N'am venit să vă aducem avere materială, ci bogăția sufletului nostru, spunea Dsa cu drept cuvânt. Urmează declamări și cântări bine predate de către elevii secției române și maghiare a școlii primare de stat. Elevii secției maghiare sub conducerea Dlui dir.-inv. *Mihai Kozár* au predat o piesă teatrală în limba română și alta în limba maghiară.

S'au mai ținut două conferințe populare. Președintele cercului, *Dl I. Zdritea*, a vorbit românește despre *originea și nașterea poporului român*, iar *Dl Adalbert Ujhelyi* în limba maghiară despre *Vlad Tepeș*. Amândouă conferințele au fost ascultate cu atențiune.

După ședința culturală a urmat conferința didactică la care au participat învățătorii, revizorul școlar, *Dl I. Mango*

*) Publicăm cu plăcere darea de seama despre conferința poporală din Ip, întârziată din lipsa de spaț și rugăm să ni-se comunice ori-ce mișcare culturală și extra-școlară. Aceste mici și la aparință neînsemnate contribuții, sunt tot atâtea dovezi despre hărnicia și înțelegerea misiunii și muncă pozitivă depusă pentru înaintarea neamului.

Red.

și Dl S. Oros subrevizor. Se cetesc 'două operate, unul de către subrevizorul *Simion Oros* despre predarea *limbei materne în școala primară* și al doilea de către *Vas. Tomșia* despre *predarea istoriei*.

O discuție serioasă și instructivă se încinge în jurul lor, la care ia parte și Dl rev. școl. *I. Mango*, arătând pe larg necesitatea și modul însușirii limbei și istoriei românești.

Cu acestea s'a terminat partea oficială. — Aranjatorii acestor conferințe, au dat dovezi de pricepere și destoinice în împlinirea dătorinței de adevărați luminători ai poporului.

Cu Dzeu înainte, cei vrednici!

(Mg.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICA

IDEI ȘI FAPTE

Desvelirea bustului lui Gh. Lazar. În ziua de 17 Iunie s'a desvelit, cu deosebită solemnitate, bustul marelui dascăl Gh. Lazar, ridicat în fața „Casei Învățătorilor” din Cluj de către învățătorimea din Transilvania. A participat la aceasta serbare înălțătoare întreaga oficialitate în frunte cu P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului, Vadului și Feleacului și Dl. Alex. Lăpădatu ministrul artelor și cultelor precum și toate școlile din oraș.

Câtă semnificație educativă în acest gest al învățătorimii, care-și rupe din tradnica lui agoniseală o părticică pentru immortalizarea marilor săi înaintași!

Serbări școlare. În ziua de 10 Iunie, școala primară de stat din Cehul-Silvaniei a aranjat o producțiune școlară, care a produs multă mulțămire în sufletele părinților. S'au jucat cu elevii două piese teatrale: Fetița orfană și Sfârșitul lumii. (Această din urmă a fost jucată de elevii dela secția maghiară.)

Cu suma de 2745 lei, venitul realizat la această producțiune, s'au ajutorat elevii orfani, cari cercetează această școală.

Ce scriu ziarele „Plugarul” și „Sălajul” despre revista noastră. — „Școala Noastră”. Cu aceasta numire a văzut lumină la 15 Aprilie c. primul număr al revistei pedagogice-culturale redactată de un comitet compus din învățători și profesori normali în frunte cu d-l. s. revizor Nicolae Nistor. Revista se prezintă foarte bine atât cași conținut cât și ca formă estetică. Programul ei este profesional și cultural. Ne-ar fi plăcut mult dacă în redacțiune vedeam și reprezentanți ai școlii normale de fete, ai liceului „S. Bărnăușiu” din Șimleu, ai școlii civile de băiați din Cehul-Silvaniei și de fete Zălau și ai școlii de agricultură din Șimleu. În acest fel era realizat dela început punctul prim din program care zice, că urmărește strângerea rândurilor tuturor dascălilor din județ *din toate ramurile de in-*

vățământ. Acest mic neajuns se explică de siguranță cu greutatele începutului și suntem convinși că în mersul dezvoltării revistei, va fi prima etapă strângerea tuturor factorilor școlai, cari și în urma misiunii lor, vor contribui la înaintarea culturală a județului și în aceasta formă. Salutăm cu căldură apariția acestui nou organ de lumină; recomandându-l în atențiunea marelui public, îi dorim prosperare.

„Școala Noastră“ sub acest titlu ș'a luat apariția aici în Zălau o revistă pedagogică-culturală având un comitet de redacție compus din doi revizori școlari județani și profesori dela institutele de învățământ din loc, redactor fiind d-l *Nicolae Nistor*. Au apărut până acuma trei numeri conținând material variat din domeniul pedagogiei, ocupându-se de problemele culturale și despre lipsurile și neajunsurile școlare a județului nostru. Atât ca fond cât și ca formă se prezintă ca una din cele mai bune reviste din domeniul învățământului. Chiar pentru că se ocupă cu problemele mari ale școlai, al învățământului care este baza morală a statului ar fi de dorit că nu numai corpul didactic să o sprijinească căci e datorința comună, al tuturor, să

contribuim cu toții la dezvoltarea învățământului și a conduce la lumina științei neamul nostru rămas îndărăpt pe calea aceasta față de alte popoare. Ar fi daună și rușine că aceasta foaie necesară să-și sisteze apariția din lipsa de părtinire materială.

Stârșit de an școlar. În seara zilei de 24 Iunie, publicul românesc al orașului nostru, a avut ocaziunea să vadă o reușită producțiune școlară aranjată de către școala medie de fete din localitate. — Piesa de teatru „Artistele“ cu o accentuată tendință educativă a fost jucată de elevele școlii cu multă pricepere. Corurile, bucățile de muzică, dar mai ales jocurile au stârnit admirația publicului, care a chemat pe miclele diletante de câtevaori la rampă. Tabloul viu și tablourile de reclamă aranjate cu o deosebită pricepere artistică au fost — în programul serbării — o inovație fericită. Am avut ocaziunea să admirăm spiritul inventiv al profesoarelor unit cu dexteritatea de lucru de mână și desemn a elevilor. Publicul a răsplătit cu aplauze prelungite fiecare punct din program.

Plata unui învățător în anul 1657. La școala românească din Făgăraș, înteme-

iată de văduva lui G. Rákóczi — Susana Lorantffi — la anul 1657 se plătea un învățător astfel:

1. Plată în bani: patruzeci de florini.

2. 16 găleți de grâu.

3. 25 de vedre de vin.

4. 80 de vedre de bere.

5. Două vite mari.

6. 25 de care de lemne.

7. 2 cași.

8. Dela boeri plată în bani 50 de florini.

Socotiți în banii de astăzi și vedeți, dacă salariul învățătorului de acuma se ridică la înălțimea celui din veacul al XVII-lea?

Un congres al comitetelor școlare din țara întreagă.

— Spre a da prilej membrilor comitetelor școlare de a expune autorității școlare centrale, observațiunile culese și a-i indica îmbunătățirile și completările pe cari experiența celor cinci ani de funcționare le impun în organizarea comitetelor, Ministerul Instrucțiunii, prin Deciziunea Nr. 18439—924, convoacă comitetele școalelor de toate gradele de învățământ într'un congres, ce se va ține în București în zilele de 5, 6 și 7 Iulie a. c.

Se vor discuta următoarele chestiuni:

1. Atribuțiunile date prin lege, comitetelor școlare, pentru construcțiunea, întreținerea și gospodăria școalelor și a internatelor și ceiace s'a putut realiza totul.

2. Atribuțiunile date prin lege, comitetelor școlare, pentru înlesnirea frecventării școalei, pentru activitatea în jurul școalei și înaintarea culturală a poporului și ceea ce s'a putut realiza în această privință, din prevederile legii.

3. Mijloacele materiale ale comitetelor, pentru realizarea scopului lor.

4. Constituirea Comitetelor școlare: elementele cari trebuiesc să fie reprezentate în ele, și modalitatea alegerii lor.

5. Raporturile comitetelor școlare cu autoritățile de care depind și cu acelea cu care sunt în legături strânse. (Casa Școalelor, Ministerul Instrucțiunii, Inspectoratul regional, județul, comuna, directorii de școale, corpul profesoral și părinții).

Comitetul școlar județean va fi reprezentat la acest congres prin Dnii D. Mărgineanu s.-rev. școlar și Ioan Gozman director școlar.

Conferințe pedagogice.

Pentru interpretarea noii legi a învățământului primar și normal, Ministerul proiectează ținerea unei serii de conferințe

pedagogice pentru revizorii și inspectorii școlari din întreaga țară. — Conferințele acestea se vor ținea la Brașov.

In atenția comitetelor comunale de construcție. Planurile tip pentru școlile cu o sală și cu două săli de învățământ și locuința au fost terminate de către serviciul tehnic. Dnii secretari ai comitetelor, ocazional când vin la Zalău să-l ceară dela secretarul comitetului central Dl. Nicolau Nistor s.-rev. școlar.

N. N.

Controlarea construcțiilor școlare. D-l Inspector școlar, *Gh. Tulbure*, s'a deplasat în județul nostru și însoțit de D-l prefect, *Dr. Iu-*

lian A. Domșa, și *Nic. Nistor*, subrevizor, în zilele de 11 și 12 a l. c. a controlat mersul noilor construcții școlare în comunele: Sighet, Girocuta, Zalnoc, Moiad, Vascapău, Rachis, Gălpăia, Biușa și Bulgari.

S'a constatat, că materialul este aproape pregătit și în scurt timp se vor putea începe lucrările. Pentru accelerarea acestora s'a luat contact cu Comitetele școlare de construcții și primăriile comunale.

Cu puțină silință și jertfă s'ar putea obține, ca județul nostru să fie între cele dintâi județe Ardelene, cari au început efectiv zidirea noilor localuri școlare.

(Mg)

ȘCOALA NOASTRĂ

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiențios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

Nr. 867—1924.

Taxele de examinare pentru examenele particulare.

Comunicăm în copie ordinul Inspectoratului învățământului reg. II. de sub. No. 4898—1924. spre conformare ;

„Domnule Revizor, Avem onoare a face cunoscut că anul acesta pentru examenele particulare curs primar, se vor aplica următoarele taxe :

- a) Pentru examenul de o singură clasă Lei 380.
- b) Pentru examenul de două sau mai multe clase Lei 720.
- c) Copii funcționarilor publici vor plăti Lei 80 pentru examenul de o singură clasă și Lei 120 pentru examenul de două sau mai multe clase.
- d) Copii membri corpului didactic, orfanii de războiu și copiii invalizilor de război sunt scutiți de drept de taxă.
- e) Copii de cetățeni român, vor putea fi scutiți de întreagă taxă de examen sau de o parte din ea, pe bază de acte oficiale, doveditoare a sărăciei fiecărui elev pentru care se cere scutirea.
- f) Școlile particulare cu program oficial autorizate de Stat și întreținute de fondurile de binefacere sau de comunități religioase sărace în care instrucția se dă gratuit sau retribuțiune minimă, nu vor plăti pentru elevii prezenți la examene taxe individuale pentru fiecare elev.

Instrucțiunea respectivă va fi obligată să asigure comisiunii examănitoare constituită numai în Directorul unei școli,

primare publice și un institutor dela școala sa, suma de Lei 300 pentru fiecare jumătate de zi întrebuințată pentru examinare. Aceasta sumă se va împărți în mod egal între cei 2 membrii ai comisiunii, nefiindsupus cotelor cuvenite Casei de Credit și Comitetelor școlare.

g) Cotele de 25% pentru casa de credit a corpului didactic și 15% pentru comitetele școlare se vor aplica numai la taxele de 80 lei pentru examenul de o singură clasă și la 120 lei pentru 2 sau mai multe clase, cotele de 2% pentru președinții comisiunii lor și 1% revii oratului școlar se vor aplica la taxele integrale dela punctele a. b. c. Inspector Sef. indiscifrabil. Seful serviciului, indiscifrabil.

Nr. 524—1924.

Registre și imprimate școlare.

Se aduce la cunostință I lor directori și învățatori dela școalele primare de stat, că la Revizoratul școlar se află în depozit totfelul de imprimate școlare obligatoare pentru toate școalele și anume.

Registru de intrare și eșire. Registru de expediție, Catalog curs primar (Clasificație și absențe), Registru de prezență (Materia propusă), Matricolă (registru de primire) etc., cari imprimate se vor distribui tuturor școalelor primare din județ contra 10 lei cheltueli de expediție pentru Casa școalelor Dnii directori și învățatori se vor îngriji, ca *ocasional* să le ridice dela acest oficiu până la finea lunei Aug. a. c. Cu posta nu le putem expedia din diferite motive.

Nr. 878—1924.

Se comunică în copie ordinul Ministerului Nr. 58,899. spre conformare :

„România Ministerul Instrucțiunii Direcțiunea Generală Învământului primar și normal primar Nr. 58,899.

Domnule Revizor, Ministerul fiind informat că diriginții și directorii de școli primare impun copiilor să ia revista „Dimineața copiilor“ Vă aducem la cunostiință că se oprește cu desăvârșire aceasta impunere. Veți încunostiință pe directorii și pe diriginții de școlii din județul Dvs. de aceasta potrivire. Director. general indiscifrabil. Seful serviciului. ss. T. Teodorescu.”

Nr. 823—1924.

Broșura : „Căminul Cultural“.

Prin îngrijirea fundația Carol s'a scris și editat o broșură „Căminul Cultural“ care poate fi o bună călăuză mai ales învățătorului pentru opera lui post școlară, fiind o carte de sugestii și de determinare.

Ministerul a recomandă tuturor, școalelor pentru cumpărare spre a servi bibliotecilor școlare. Ar fi de dorit ca aceasta broșură să nu lipsească nici dela o școală. Doritorii se vor adresa fundației R. Carol strada Calinderu Nr. 10 București.

Nr. 844—1924.

Adminterie in Institutul Maritim.

Tinerii care doresc să intre in Institutul Maritim (școală in care întreținerea este gratuită), să se adreseze Comandantului Institutului Maritim Constanța pentru a li se trimită prospecte cu condițiunile de admitere și felul de funcționare al școlaei.

Pentru orientare comunicăm că institutul Maritim cuprinde două școale. 1. Școala Copiilor de Marină (pe 3 ani) la Constanța, in care se primesc tineri cu etatea între 13 ani impliniți și 15 ani neimpliniți cu cel puțin certificatul de absolvirea cursului primar. 2. Școala de Măeștri Militari (pe 3 ani) cu două secțiuni: Măeștrii de punte la Constanța și Măeștrii mecanici la Galați.

In aceasta școală sunt admiși toți aceia, care au absolvit cursurile școlaei întâia și tinerii absolvenți a 3 clase de liceu sau absolvenți ai Școalelor inferioare de meserii. Vârsta pentru admitere este 15—18 ani.

Se face o propagandă cât mai largă pentru imbrățișarea acestei carieri.

Nr. 841—1924.

Conferințele cercurilor culturale.

Vă comunicăm mai jos ordinul Ministerului Nr. 42,249—1924. pentru conformare.

„Domnule Inspector șef. Suntem informați că unele conferințe la cercuri sunt aranjate in așa fel in zilele de Duminică și sărbători mari că stingheresc oficierea serviciului divin la biserică și pun pe preot in alternativa să țină sau nu servi-

ciul Dumnezeiesc înainte de vreme ceiace turbură mersul sufletec al credincioşilor.

În unele locuri unde învăţătorul este cântăreţ sau are cor cu copiii, serviciul ar urma să fie suspendat. Pentru ca aceasta stare de lucrui să nu turbure viaţa bisericească, cu onoare sunteţi rugat să, luaţi măsuri să se aranjeze astfel conferinţele ca să nu stângherească ducerea la biserică a învăţătorilor şi copiilor. Director General inndiscifrabil. Seful serviciului indiscifrabil.

Nr. 836—1924.

Marele stat major a dispus amânarea concentrării învăţătorilor pentru Octombrie, fiecare cerând aceasta prin raport corpului respectiv.

Nr. 819—1924.

Către Presidiul General al Uniunii gr. cat. Române.

Statele-Unite. America.

Domnule Preşedinte!

Cu cea mai mare satisfacţie am luat act de raportul Direcţiunei şcoalei primare din comuna Sudurău de frumosul rezultat obţinut prin colectarea sumei de Lei 5100 în favorul bibliotecii şcolare şi populare din aceea comună, de către fraţii noştri din America.

Binevoiţi a primi deci cele mai sincere mulţumite pentru nobilul gest prin care aţi contribuit mult la ridicarea culturii noastre naţionale şi Vă rugăm de sprijinul binevoitor pentru şcolarele din jud. Sălaj şi în viitor.

No. 714—1924.

Ordinul de mai jos se comunică spre ştire şi executare.

Ministerul Instrucţiunii Direcţiunea generală Învăţământului primar şi normalprimar No. 38547. Domnule Prefect, casa pădurilor cu adresa No. 21408—1924, ne semnează că numele comitete şcolare cu toate invitaţiile repetate ale şcolaelor silvice

de a se prezenta și ia în primire lemnele aprobate conform de-
vizelor pentru construcții școlare nu s'au prezentat, s'au luând
lemnele în primire în pădure a început tăerea a scos parte din
ele, iar restul a rămas tăiate de unde lemnele poate fi ridicate
de delicvenți.

Alte comitete au ridicat încă din anul trecut lemnele și
transportat la locul de construcție, totuși nu a început nici o luc-
rare și lemnele încep să putrezească, sunt comitete care au
schimbat planul de construcție făcând localul din cărămidă iar
lemnele voesc să le vândă pentru a mări fondurile comitetelor.

Prin asemenea procedee se aduc pagube atât pădu-
rilor fiind că se taie lemnul fără a fi întrebuințat cât și învăță-
mântului căci nu se construiesc localurile atât de mult dorite
de oamenii de bine.

Față de cele arătate mai sus cu onoare vă rugăm să bi-
nevoiți a dispune să se ia măsurile cuvenite dând ordin comi-
tetelor școlare ca să nu instrăineze sub nici o formă din mate-
rialele ce li se dă întrebuințându-le numai pentru construcțiile
școlare evitându-se astfel fraudele și neregulele.

Ministru: ss. P. Ghițescu. Director general: ss. T. Teodo-
rescu.

No. 951—1924.

Inaintarea petițiilor la posturi.

Atragem din nou atențiunea tuturor acelora, cari doresc
să ocupe catedre în învățământul primar din județul nostru asupra
posturilor vacante, publicate în No. 6 al „Școalei Noastre” și-i
învităm să-și *inainteze de urgență* petițiile provăzute cu toate
documentele recerute, pentruca din cauza întâzierii să nu ră-
mână fără postul dorit.

S'au făcut deja propuneri pentru complectarea catedrelor
dela școalele din Acâș, Asuajul de sus, Bârsăul de jos, Bene-
falău, Blaja, Bozna, Buciumi, Cuceu, Cehăluțiu, Chilioara, Der-
șida, Domnin, Fetindia, Guruslăul-ung., Jurtelecul-Hododului,
Gărdani, Hereclean, Inău, Mălădia, Moara Banfi, Motiș, Năsfă-
lău, Odorheiu, Pria, Săplac, Sălsig, Sârbi, Șeredei și Unimăt.

No. 964—1924.

Inventarizarea localurilor școlare inchiriate.

Comunicăm în copie ord. Min. Instr. Dir. Gen. al contabilității No. 55,897—1924 spre stire și conformare :

„Avem onoare a vă face cunoscut că atunci când se iau cu chirie imobile pentru școalele fără local propriu, se inchiriează case ruinate, nu se fac inventare de starea lor, așa că la părăsirea imobilelor de către școale, Ministerul plătește complet reparațiile. De aceea vă rugăm să fiți cu multă băgare de seamă cu imobilele inchiriate la luarea în primire și în cursul locațiunii și la părăsirea imobilelor, căci din nesocotirea dispozițiilor de mai sus rezultă daune importante pentru Minister.”

No. 980—1924.

Statistica școlară pe an 1924—24.

În scopul pregătirii statisticei gen. a învățământului primar din județul Sălaj cu finea an școl. 1923—24, vom expeda în zilele următoare tuturor școalelor primare câte un formular, ca să-l completeze și înainteze Revizoratului școlar cel mult până la 31 Iulie a. c.

În comunele unde lipsește învățătorul, rugăm pe președintele ori alt membrii al Comitetului școlar să pregătească formularul, sau să încredințeze cu aceasta pe vre-un învățător din comuna vecină.

Zălau, la 14 Iulie 1924.

Revizor școlar:

I. Mango.